

film

BOND XXI.

Casino Royal napsal Ian Fleming jako svou prvotinu a nese všechny znaky debutu: děj poněkud schematický, motivace prostinké a sám hrdina James Bond ještě nevykrystalizoval v postavu, jakou si svět zamiloval. Přesto – a možná právě proto – se začátečnický literární počín dočkal už třetí filmové adaptace (mimochodem, úplně první, spíše televizní a ještě černobílou, připomněl onedny český kabelový kanál MGM a jde o podívanou velmi triviální. Agent 007 v ní je Američan ve službách CIA) – a řada dvaceti bondovských filmů se tak rozrostla o dvacátý první. A vnímavého diváka nutně napadne, že už moc nejde o Flemingovy příběhy, jejichž syžet už scenáristé dávno vyčerpali až na dno. A vlastně už nejde ani o Bonda samého. Bond už není postava, Bond je symbol a obchodní značka. Zachovává si sice určité základní rysy, ale vyvíjí se s dobou, světem – a s jeho trable, jež řeší. Nový Bond je dokonce blondák, což některé zásadové fanoušky vede dokonce k prohlášením, že na „tohle“ se oni dívat nebudou. Nu což, je to jejich svaté právo – ale dlužno říci, že o dost přijdou. Casino Royale je totiž docela povedený film.

Scenáristé stojí před nelehkým úkolem: původní příběh stojí a padá se studenou válkou a rozděleným bipolárním světem. Co s ním teď, kdy dělení dobra a zla vede jinudy

než mezi Východem a Západem? Tak či onak, povedlo se.

Nový Bond Jonathan Craig si vede udatně, třebaže mu chybí zkušenosti – nejen jako herci v nové roli, i coby postavě agenta, jenž vlastně v branži začíná. Nemá ještě svůj arzenál fantastických zbraní, o to víc – a realističtěji – se musí přát. Příběh má spád, třebaže

baže trvá – bez tří minut – dvě a půl hodiny. Prostředí se střídají svižně a nápaditě, a zatímco Praha zůstala Prahou, karlovarský Pupp ztělesnil jakési černohorské letovisko. Ale to rozesměje jen české diváky, svět to filmařům spolkně.

Někam se ovšem vytratil anglický humor, jenž byl nedílnou součástí většiny předcházejících bondovských filmů – vnesl ho do příběhů svým příjemným nadhledem Skot Sean Connery a ani Pierce Brosnan jím nešetřil. Jonathan Craig je vážnější a opravdovější, na straně druhé se ale Casino Royale stává obvyklejším thrillerem, kde se agenti prohánějí a děj pádí vpřed. Chce se mi napsat tuctovější, ale to by byla neúcta k nápadité práci režiséra Martina Campbella, jenž měl nelehký úkol a obstál v něm. Nutně se ovšem vnučává otázka – co bude s Bondem dál? Kam se vydá – a zůstane vůbec s diváky? O dvaadvacítce je jisté předčasné hovořit, ale...

(jjv)

osobnost

Muž, který umí psát příběhy

John Le Carré patří mezi světovou beletristickou elitu už přes půl století. Debutoval roku 1961. To ještě pracoval v diplomatických službách, a proto potřeboval pseudonym. Vlastním jménem, jež zná málokdo z jeho čtenářů, je David John Moore Cornwell. Celosvětový úspěch, jenž mu dovolil žít se už jen literaturou, znamenal až jeho třetí román, nazvaný Špión, který se vrátil z chladu. Vyšel roku 1963 a pro české čtenáře zůstal na dlouhých devětatdacet let zapovězeným ovocem. Neboť v ČSSR byl shledán přímo kvintesencí ideologické závadnosti.

Příběh cynického agenta, jenž se navzdory své opatrnosti stane obětí záłudností vlastní služby, ocenil i klasik žánru Graham Greene. Prohlásil, že jde o nejlepší špiónážní román, jaký kdy četl! A Fredericka Forsyth, jenž se později stal pro Le Carrého velkým konkurentem, přivedl pry Špión, který se vrátil z chladu k rozhodnutí zkusit to se psaním taky...

Snad jako kontrapunkt k mužnému a elegantnímu agentu Bondovi, miláčku žen, stvořil Le Carré svého George Smileyho. Zavalitého, malého, bídně oblečeného. Vybral si pro něj mustr, kolegu z MI6, kde sám také pracoval. Přiznal to teprve po mnoha letech, třebaže v podezření upadl dávno. Příliš realisticky totiž zpravodajské zákulisí popisoval, než aby si jen vymýšlel.

Svůj zatím poslední, dvacátý román vydal Le Carré po třiletém mlčení v září minulého roku pod názvem The Mission Song (Píseň misie?). Odehrává se v Africe, podobně jako předchozí jeho román The Constant Gardener (česky také doposud nevyšel, ale už se v našich kinech promítal film, natočený podle něj a nazvaný Nepohodlný). Zatímco The Mission Song se odehrává v Kongu, děj románu The Constant Gardener (Věčný zahradník?) je situován do Keni. Téma obou pozoruhodných příběhů jsou ale příbuzná – novodobý kolonialismus a bobtnající problémy, jež na černém kontinentě dozrávají k výbuchu.

Romány Johna Le Carrého dnes zdaleka nedosahují nákladů děl Dana Browna, avšak zato nepochybně jsou a zůstanou součástí kvalitní světové literatury. Byť špiónážní romány klasik žánru Graham Greene kdysi nazýval pouhými „entertainments“, tedy zábavnostmi...

(ěk)

knihy

13x SMRT V HLAVNÍ ÚLOZE

Michal Fieber představuje jméno na nebi českých detektivkářů poměrně zánovní, nicméně už zavedené. A řekněme rovnou, že už znamená solidní hodnotu, přičemž k jeho cti dlužno přičíst, že ve svých příbězích ctí tradici klasické české detektivky. Jak její linii vytvářeli pánové Vachek, Fiker a Erben – a dámy Prošková, Sedlmayerová či Kačírková. K tuzemským detektivním historikům patří skoro neoddělitelně jistý nadhled, osobitý humor. A to jak v náhledu autorském na téma samo, tak ve stavbě příběhů a činech a dialogích jednajících postav. Velkých detektivů a jejich fámulů, ale i rázovitých figurek vedlejších a epizodních. S vrahy, pravda, moc legrace čtenář neužije. Ale očekávat něco takového by bylo přece jen už poněkud absurdní.

Nakladatelství EPOCH vydalo teď soubor třinácti povídek, nazvaný – podle jedné z nich – Smrt v reality show. Jde o příběhy svižně vyprávěné, stručné, úsporné, něku-li skoro lakonické. A rázně pointované. Což na jedné straně znamená jistě pro čtenáře doporučení, na druhé však v jistém smyslu zjednodušuje motivace a rozuzlení,

k jejichž věrohodné logické stavbě ne vždy zbývá dostatek prostoru. Hrdinou všech povídek je Fieberův oblíbený policista, čerstvě povýšený komisař Houdek, obklopený malým hloučkem stálých spoluhráčů. Houdek je sympaták a čtenář se s ním rychle sžije. Příjemný je rovněž fakt, že Fieber citlivě vnímá českou realitu současnosti a aktuální společenské události do jeho příběhů pronikají velmi funkčně a věrohodně. Aniž by rozptylovaly od podstaty věci, již je vždy zločin a jeho zdárné vyšetření...

A tak se vraždí v pestré škále prostředí a vyprávění evokuje reálnou atmosféru našich dnů. Autorské vymýšlení se snoubí s autentickými událostmi – a čtenář se nejen dobře baví. Taký se možná s hořkostí zamýšlí nad souvislostmi a paradoxy...

Jednotlivé příběhy nesou v sobě určitou návaznost a jejich řazení má rád – jako by šlo o korálky navlečené na nit jednoho celistvého náhrdelníku. Žádné perly, jen bižuterie: ale vkusná a příjemná.

(jjv)